

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S. D. P. B.

Coll. No. 210

Title

Vyāsa - bhāṣya

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 210 Subject : *Jhama'sa Bhakti*

Title : *Vyasa Ranga*

Author : *Sankar* Scribe : _____

Date of the work : _____ Date of the Ms. : _____

Place of the work : _____ Place of the Ms. : _____

Size : *7.7" by 4.5"* Extent : *5 Pals*

Language : *Sanskrit* Script : *Devanagari*

Remarks : *Complete*

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ व्यासपूजाविधिरुच्यते ॥ आजादया
॥ १ ॥ जे एमिमांसायतिनिः प्रातः कथायमृदोचादि कृत्वा अष्टा तदशा
तस्मान्पूर्वकक्षोरस्नानसंध्यादिपर्वतर्पणान्तं कार्यं ॥ ततो व्या
सपूजाख्यानं गङ्गाप्रादौ हस्तोप्रक्षाल्य प्रणयामं कृत्वा ब्राह्म
णैः सह लिख्यादिसंकीर्त्य व्यासपूजां करिष्ये इति संकेत्य
श्रीपणविष्णुपीठं निधाय तदुपरि सहस्रमीषस्योतं वस्त्रं प्रसा
र्य तत्र व्यासपीठं गंधादिना लिखेत् ॥ तत्रायं क्रमेः ॥ प्रागयता
दाददारेखा उदगायता उदकं संस्थादाददारेखालिखेत् ॥
ततः पृथिव्यामेकपृष्ठं ऋषिः ॥ कूर्मो देवतासु तलं चंद्रः आ
सनेपवेदाने विनियोगः ॥ पृथिवी त्रयेति पठित्वा ॥ आधा
रं कर्षे नमः ॥ कूर्माय नमः ॥ वेदव्यासाय नमः ॥ अनंताय
नाय नमः ॥ इत्यासनमावाह्य ॥ पूर्वैरशुभं गोविंदो ह्याग्नेयां
गन्तुं देवजः ॥ योन्यां रक्षतु वानाहो नारसिंहस्तु नैऋती ॥ केना

ॐ ॥ संपंचकं ॥ कल्लवाम नागेनांकराचार्यपंचकं ॥ मध्येनांकराचा-
 र्ये न्योनमः ॥ पूर्वदिग्गुरुपाचार्ये न्योनमः ॥ दक्षिणे पद्मपादा-
 चार्ये न्योनमः ॥ पश्चिमे हस्तामलकाचार्ये न्योनमः ॥ उत्तरे त्रो-
 टकाचार्ये न्योनमः ॥ इति नांकराचार्यपंचकं ॥ कल्लपश्चिमे
 सनकादीं स्थापयेत् ॥ ॐ सनकाय नमः ॥ सनंदनाय नमः ॥
 सनातनाय नमः ॥ सनत्कुमाराय नमः ॥ ॐ सनत्सुजाताय
 नमः ॥ ॐ सुकाय नमः ॥ ॐ नारदाय नमः ॥ इति सनकादि ॥
 कल्लपूर्वदिग्भागे गुर्वीदीं स्थापयेत् ॥ ॐ गुं गुं न्योनमः ॥
 ॐ पंपरमगुं न्योनमः ॥ पंपरमेष्ठिगुरु न्योनमः ॥ ॐ द-
 त्तगुरु न्योनमः ॥ ॐ गोविंद नगवत्पाद पूज्यपादाचार्ये न्यो-
 नमः ॥ गौडपादाचार्ये न्योनमः ॥ द्राविडाचार्ये न्योनमः ॥ विवर-
 णाचार्ये न्योनमः ॥ समस्तविद्यासंप्रदायप्रवर्तकाचार्ये न्यो-
 नमः ॥ ततः इन्द्रादि दिक्पालान् स्वे स्वे स्थापयेत् ॥ तत्रायं नाम
 नमः ॥ पूर्वदिग्भागे नमः ॥ अग्नये नमः ॥ यमाय नमः ॥ नैऋत्ये

ॐ ॥ मध्ये गनीयं ॐ नमो नानं ॥ करोद्धर्तनं ॥ नाभ्या आसीति
 फलं ॥ तां ॐ ॥ सप्तास्यासन्निति दक्षिणा ॥ नीराजनं ॥ यस्ते
 नयस्मिति मंत्रपुष्पं ॥ इति मंत्रैः संपूज्य ॥ अथ वा सर्वान् तत-
 न्नाम्नाद्यर्चयेद्यतिः ॥ पश्चादंतकाष्ठं वस्त्रं चंदनोदकं दद्या-
 त् ॥ व्यासयुक्तां सर्वान् पूजयेच्च यथाक्रमं ॥ अथ पुष्पांज-
 लिः ॥ लक्ष्मीकलत्रं ललिताब्जं नेत्रं पूर्णं दुवक्रं पुरु इतमि-
 त्रं ॥ कारुण्यपात्रं कमनीयगात्रं वंदे पवित्रं वसुदेवपुत्रं ॥
 ॐ नमो नगवते वासुदेवाय शुद्धबुद्धस्वस्त्यपिणे ॥ हिर-
 ण्यरेतसे तुभ्यं प्राधान्यवत्स्वरूपिणे ॥ २ ॥ नमो स्तनैताय ॥
 नीलोत्पलदलत्रयामं पीतांबरधरं हरिं ॥ वीरदचक्रगदापद्म-
 धारिणं प्रणमाम्यहं ॥ १ ॥ इति कल्लपुष्पांजलिः ॥ वेदव्यासं
 स्वात्मरूपं सत्यसिंधुपरायणं ॥ शांतं द्रियं जितक्रोधं सखि
 संप्रणमाम्यहं ॥ १ ॥ महाभारतवक्तारं परीक्षिति सुतं प्रति ॥ ३ ॥

जननमः॥ वरुणाय नमः॥ धूर्वे वायवे नमः॥ सोमाय नमः॥ ईशाय
नाय नमः॥ ब्रह्मणे नमः॥ अनेताय नमः॥ आत्मने नमः॥ अंतर्नाय
ने नमः॥ परमात्मने नमः॥ इति दिक्पालानां वाह्य॥ ग्रहा वैप्रतिष्ठा॥
तदनुमित्रा वरुणोऽस्मिन्मः॥ ततः षोडशोपचारैः वेदोक्तमंत्रैः
पूजयेत्॥ सहस्रशीर्षेति षोडशोपचारैः॥ नारायणस्तुतिः पु
नर्वादेवता॥ अजुष्टुपुष्टुदः॥ षोडशोपचारपूजायां विनियोगः॥
सहस्रशीर्षेत्यावाहनं॥ पुरुष एवेदमित्यात्मने॥ एतावानस्य
तिषोद्यं॥ त्रिपादुर्ध्वमित्यर्घ्यं॥ तस्मादिवाके स्यान्वमनं॥ आप्या
नस्येति पंचामृतमंत्रैः पंचामृतं॥ यत्पुरुषेण स्नानं॥ तं यज
मिति वस्त्रं॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वकृतः संभूतमिति यज्ञोपवीतं॥
हिरण्यकपट इति अलंकारान्॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वकृत इति ग
॥ अक्षतश्चेत्यक्षता॥ तस्मादग्नेति पुण्याणि॥ परिमल
इव॥ यत्पुरुषं व्यदधु रिति धूपं॥ चंद्रमाननस्य इति नेत्रे
ब्राह्मणे स्येति दीपं॥

जितेन्द्रियं मुनिं वै द्वांपायनं प्रणामाभ्यहं॥ इति व्यासपुष्पांज
लिः॥ सर्वत्रान्त्रार्थतत्त्वसंपरमानंदरूपिणं॥ ब्रह्माणं द्वां कना
चार्यं प्रणामानि विवेकिनं॥ १॥ परात्परतरं त्र्यांतयोगींद्रयोग
स्य वितं॥ त्र्यांतेंद्रियं जितकोधं सत्रिष्यं प्रणमाम्यहं॥ २॥ त्र्यांक
नचार्यपुष्पांजलिः॥ पदेपदे महापापसंधानं हं तिनक्तुक्त
तान्॥ प्रदक्षिणांतां मङ्गल्यग्रहाण जगदीश्वर॥ इति प्रदक्षि
णा॥ ततः पूर्वोत्तरादिस्थितान् मन्त्रकारं कुर्यात्॥ व्यक्ताव्य
क्तं स्थूलसूक्ष्मं निर्गुणं सगुणं शुभं॥ विश्वव्यापिनमीश्वरानं
वंदे देवं रमापतिं॥ इति नमस्कारः॥ अंडजैरुद्रिजैर्वीरिषा
णि निर्व्याप्यते मही॥ सूक्ष्माव्यक्तैर्व्यक्तियुक्तैर्नाना रूपैः समं
ततः एतेषां रक्षणार्थं त्रिआषाढ्यादिवसेद्यतः॥ असतिप्र
तिबंधे दुर्मासाश्चैवार्षिकानि ह॥ निवसामीति संकल्पमन
साविधिपूर्वकं॥ इदं ब्रतं मया देवगृहीतं पुनस्तत्तव॥ निर्वि

व्यां
॥५॥

कुं विस्मिता भोलु प्रसादात्तेरमापते ॥ प्रालट्टकाकेलु प्रायेण प्रा
णिनिर्व्यप्यनेगही ॥ स्थान्यामि चतुरो मासान तस्तेषां हिता
य वै ॥ स्थापयिष्यामि त्रैलोक्ये केलु जगत्सति ॥ त्रैलोक्य
यं कवर्थे स्मिन्कलौ मणिगणामये ॥ अतदीपांतरे चैव कुरु
निद्रां जगत्सते ॥ सुप्ते त्वयि जगन्नाथे जगत्सुप्तं न चैव वि
विबुधे च विबुधे तत्र स नो मे भवा व्यय ॥ तत्र दीपयेत्तु
नाथे नो हि नाथे स्थिते त्वयि ॥ चालुर्मस्य व्रते तु सं देहिल
भूषीते मम ॥ चतुरो वार्षिकीन्मासा देवस्योत्थापनावधि ॥
इति चालुर्मस्य संकल्पः ॥ ॥ ततः ॥ उक्तं वं तं यतिं ब्रूयात्पार्श्व
स्थाये हि जातयः ॥ निवसतु सुखे नात्र गमिष्यामः कृतार्थ
तां ॥ दत्तानां ह वासाञ्च भाषणादनिवंदनात् ॥ मिहादा
त्तु इन्द्रदानाह मिष्यामः कृतार्थतां ॥ त्वयि लुके जगन्मा
॥ उक्तो भवति सर्वदा ॥ त्वयि सुप्ते देवगणाः संतोषं यी

राम
॥५॥

सर्वदा ॥ अतो भवाद्देवगत्यं चालुर्मस्य व्रतावधि ॥ य
था वाक्पाठश्रूषां वः करिष्यामो ह्यहं निर्वा ॥ ग्रहस्थेः प्रार्थितो
पि सुखं वै वस्त्रास्थामोति वदेत् ॥ ॥ ततो यतिः ॥ यस्य स्मृत्या
चनेन परमेश्वरः प्रीयतामिति वदेत् ॥ ततो ग्रहस्थैरासनको
पीनांत वसिष्ठं बह्विषिं प्रावरणीयं च त्रैलोक्यं विबुधं गंधाक्षत पु
ष्पधूपदीप रवाद्यैर्नैवेद्यफलनीरांजनमंत्रपुष्पप्रदक्षिणा
नमस्कारैर्यतिस्तोषणीयः ॥ पूजानि वेदनं कृत्वा ब्राह्मणान्सं
पूजयथा वाक्ति दक्षिणां दत्वा श्रीपरमेश्वरः प्रीयेतामिदं कुरु
यथा वाक्ति ब्राह्मणान् भोजयेत् ॥ इति ग्रहस्थधर्माः कृत्वा
यासं बल्योक्तः ॥ प्राच्यं च मंदमादाय शुभं किंचिदिति
तदेव ॥ प्राच्यं च मंदमादाय शुभं किंचिदिति
मृत्तिकां शिरो दत्तवाक्यं दंडोदकपात्रादिकं संग्रहं प्रदत्तं
यः ॥ तस्मात्तस्मात्तस्मान्न त्वात् ॥ स्मरन् यज्ञेश्वरं तिर्यं

कावलीडकपिण्येनोत्थतासिदेवित्वंकोडरूपेणदंष्ट्र
याम्। त्वं सारहस्ययाडुकेनोवोधनणीधनः॥ इतिमृदुहं॥
इतित्रांकेनचोर्थविरचिताव्यानाप्रजासनाष्टा॥ ५५॥ ॥ ५५॥ ॥ ५५॥

॥ व्यासपूजा ॥
॥ विष्णुनरनवाशंकरस्येदं पुस्तकं ॥

राम
॥ ५५ ॥